

V. Strukturalistické teorie socializačních procesů

Parsons/Bales, Family, Socialization and Interaction Process, London 1956

- Osnova
- 1. Základní pojmy: Internalizace, identifikace, inkorporace
- 2. Rodina jako vzorec společnosti
- 3. Srovnání s pojmem „habitus“ P. Bourdieua
- 4. Genderová diferenciacce

Základní pojmy:

- **Internalizace:**

- převzetí normativních předloh do vlastního akčního systému.

Je podmínkou stability dlouhodobých integračních systémů: řád existuje, jen pokud někdo hraje jím určené role.

- **Identifikace:**

- proces internalizace „my“ – kategorií společných hodnot určitého společenství, kolektivů, skupin, národa a gender (naše rodina, naše vlast, naše genderová kategorie ...). Dítě je uváděno do „kultury“; učí se primárním strukturám společnosti, k nimž patří tzv. „mužské“ a „ženské“ vzory či hodnoty.

- **Inkorporace:**

- internalizace a identifikace se projeví i v tělesné konstituci, v kulturním vyváření genderového těla a jeho projevů (srov. „habitus“ P. Bourdieu).

Poučky strukturalistické teorie:

- Základem institucionálního řádu je typizace jedincova vlastního jednání ve vztahu k jednání druhých lidí
- vytváří se typizace forem činnosti, zakotvené a objektivované v jazyce, ve společném zásobníku vědění
- tyto typizace se nazývají rolemi
- jedinec je na základě rolí zasvěčován do společensky objektivovaného vědění nejen ve smyslu „znalosti“ norem, ale i ve vztahu k hodnotám, emocím a postojům
- jde o učení se vztahům, a ne o kopírování konkrétních rolí. Alter/druhý je ten, když .... a ve vztahu k alter se definuje já – já jsem ten, který, když ten druhý ...
- jedinec se identifikuje, pokud jedná, odcizuje se částečně, když o roli a jednání uvažuje

2. Analýza a teorie socializačního procesu jsou identické s analýzou rodiny

- Výchova začíná v rodině s osvojováním si rodinných rolí
- AGIL-schéma – folie
- Otec/muž: instrumentální funkce, tj. vztah k vnějšímu světu, přizpůsobení se mu, s účelem udržování rodinného systému v měnícím se prostředí; nasměrovávání rodiny na výhodné vnější cíle/objekty. Univerzalistická orientace.
- Matka/žena: expresivní funkce, orientace na „vnitřek“, udržování vztahů (koheze) mezi členy, řešení vnitřních napětí a udržování jejich rozměrů. Partikulární orientace.
- Rodinná struktura obsahuje genderovou osu - *genderová struktura*,
- osu podle stáří – *věková struktura*, s mocenskou převahou starší generace
- osu podle práv – *mocenská struktura*

- ❶ Osobnost je chápána jako akční systém, při němž se předpokládá homologie společenských a personálních rolí.
- ❷ Struktura osobnosti se nevyvíjí primárně jako modifikace přirozených pudů nebo instinktů, ale jako proces diferenciacce.
- ❸ Proces diferenciacce probíhá jako internalizace systému sociálních objektů, se kterými akční systém (osobnost) postupně vstupuje do interakce.
- ❹ Všechny společenské role jsou obdobou rodinných rolí.
- ❺ Společnost je složena z mnoha substruktur – individuum zaujímají role/pozice ve vícerych, členem společnosti je *homo sociologicus*.
- ❻ *Otázka: jaké místo v kompozici homo sociologica zaujímá gender?*

3. Srovnání s pojmem „habitus“ P. Bourdieua

- Habitus: průsečík mezi strukturou (sociální prostor vytvářený v koordinátách podle sociálního, ekonomického a kulturního prostoru) a jednotlivcem, který si tento prostor osvojuje.
- Přístup k výhodným pozicím je omezený, proto během výchovy každé generace usilují různé instituce (škola) o reprodukci statu quo – i genderové struktury.
- Instituce kanalizují, jednatel se snaží pochopit, jakou niku (jakou kótu v koordinátě sociálního prostoru) má společnost pro osoby jeho původu a GENDERU připravenou.
- Jednatel aspiruje zpravidla na **možné pozice** ve vertikálním systému,
  - tzn. že sám sebe vychovává k tomu, jakého ho chce společnost mít.
- Proto se zpravidla identifikuje s normami a hodnotami, internalizuje je a inkorporuje je – zvláště v případě GENDER.
- Habitus je individuální dispozice jednat v souladu s předurčeným místem ve struktuře – v **genderové struktuře** muži aspirují na „mužské pozice“, ženy na „ženské“.

4. Genderová diferenciacie

Abstraktní schéma duálních genderovaných vlastností:

● MUŽI

- výkon
- emergence
- racionalita
- univerzalistická orientace
- forma
- struktura
- pokrokovost
- asertivita
- získaný status
- kultura

● ŽENY

- stav
- imanence
- emocionalita
- partikulární orientace
- amorfność
- agregát
- tradice
- submisivita
- připsaný status
- příroda